

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Факультет документальних комунікацій та менеджменту
Кафедра документальних комунікацій і бібліотечної справи

**ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ДОКУМЕНТАЛЬНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ
СИСТЕМ У СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНО-
КОМУНІКАЦІЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ**

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції

(м. Рівне, 10 лютого 2016 р.)

Рівне — 2016

Рекомендовано до опублікування кафедрою документальних
комунікацій і бібліотечної справи РДГУ
(протокол № 2 від 28 лютого 2016 р.)

Редакційна колегія: Г. В. Сілкова, Ж. В. Бабенко, М. С. Костенко,
Р. М. Крет
Загальна редакція М. С. Костенко
Науковий консультант Г. М. Швецова-Водка

УДК 002+01+02

П 78

Проблеми розвитку документально-інформаційних систем у сучасному інформаційно-комунікаційному середовищі : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Рівне, 10 лют. 2016 р.) / ред. кол.: Г. В. Сілкова, Ж. В. Бабенко, М. С. Костенко, Р. М. Крет ; за заг. ред. М. С. Костенко ; наук. консультант Г. М. Швецова-Водка ; Рівнен. держ. гуманітар. ун-т, каф. докум. комунікацій і бібл. справи. — Рівне : РДГУ, 2016. — 200 с.

Видання містить тези доповідей та повідомлення, подані на Всеукраїнську науково-практичну інтернет-конференцію «Проблеми розвитку документально-інформаційних систем у сучасному інформаційно-комунікаційному середовищі», організовану кафедрою документальних комунікацій і бібліотечної справи Рівненського державного гуманітарного університету. Матеріали збірника охоплюють широке коло проблем інформаційної сфери і суміжних галузей наукових знань.

Призначене для фахівців у сфері інформаційної діяльності.

Опубліковані матеріали відбивають точку зору авторів, яка не завжди збігається з думкою редакційної колегії. Відповідальність за наведені в публікаціях дані і точність цитувань несуть автори.

© Рівненський державний гуманітарний університет,
кафедра документальних комунікацій і бібліотечної справи, 2016

© Редакційна колегія збірника (укладання), 2016

© Автори статей, 2016

— максимально наближувати теоретичний матеріал зі спецдисциплін до практики, використовуючи методи проблемного навчання, моделювання виробничих процесів, апробації нових ідей, поглядів, інновацій тощо; впроваджувати передовий практичний досвід роботи публічних бібліотек Вінниччини у викладання фахових дисциплін;

— модифікація фахової підготовки інформаційних, бібліотечних працівників має спрямовуватись на зміни в діяльності усіх підрозділів закладів культури, бібліотек, інформаційних центрів як соціальних інститутів в системі інформаційного забезпечення суспільства;

— в основу оновлення бібліотечно-інформаційної освіти зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» покласти модернізацію змісту і структури освітньо-професійної програми, розроблення нового навчального плану, удосконалення методики викладання навчальних дисциплін професійного циклу, розробку навчально-методичних комплексів дисциплін, мультимедійного супроводу навчальних занять, підготовку методичних посібників та рекомендацій у друкованій та електронній формах.

Список використаної літератури

1. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти : постанова Каб. міністрів України № 266 від 29.04.15 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/46971/ (дата звернення: 09.02.16). — Назва з екрана.
2. Новий імпульс професії бібліотекаря-інформаціолога [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://knukim.edu.ua/novunu/noviy-impuls-profesiya-bibliotekaryainformatsiologa/> (дата звернення: 09.02.16). — Назва з екрана.

УДК 378.147:159.9.072

В. М. Бордюк

ЕФЕКТИВНІСТЬ ТРЕНІНГУ ОФІСНОГО ПРАЦІВНИКА

Хто скаже, що він не хоче бути успішним, сильним впевненим у собі, однаково добре почувати себе і в повсякденній рутині і у непередбачуваних обставинах? Добре, якщо для втілення усіх наших бажань та цілей вистачає особистісних якостей, знань, умінь і навичок. А якщо ні?

Однак, як відомо, на будь-який запит ринок реагує дуже швидко, з космічною швидкістю пропонуючи споживачу все нові і нові способи бути досвідченим і знаючим, а значить успішним. У наш час швидкості і великої кількості інформації, що надходить щоденно, з'явився цілий напрямок, що займається навчанням стратегій і технології досягнення успіху, але не пов'язаний з базовою системою освіти. Проаналізуємо, що саме пропонує нам ринок у особі консалтингових і подібних їм агентств, тренінгових і навчальних центрів і компаній.

Дослідження, проведені тренінговим центром (США, штат Меріленд) ще в 1980-х роках, засвідчили, що інтерактивне навчання дозволяє збільшити відсоток засвоєння матеріалу, оскільки впливає не лише на процеси мислення в обробці інформації, але і на почуття людини, її волю, поведінкові алгоритми. Результати дослідження були відображені у схемі, яка має назву «Піраміда навчання» (див. рис. 1).

Рис.1. «Піраміда навчання»

Така піраміда відображає рівні засвоєння інформації при використанні різних форм навчання. Таким чином, якщо ми хочемо досягнути найкращого результату з 90%-вою гарантією пам'ятати отриману інформацію, нам необхідно почути її, побачити, обговорити і мати можливість застосувати на практиці. При цьому, щоб ефективно опрацювати інформацію, необхідно залучити як зовнішні, так і внутрішні фактори. Коли ми обговорюємо проблеми з іншими, ставимо запитання, пробуємо «програти» те чи інше рішення, наш мозок працює набагато ефективніше. Відтак, активні методи навчання не лише покращують запам'ятовування інформаційного матеріалу, але й сприяють його розподілу і реалізації у повсякденному житті.

Однією з ефективних форм інтерактивного навчання є тренінг. Тренінг — це багатофункціональний метод цілеспрямованих змін психологічних феноменів людини, групи або організації з метою гармонізації професійного та особистісного буття людини (С. Макшанов) [1]. Зазначимо, тренінг — це не урок, не лекція, не вечірка, не спортивне змагання і не терапія! Тренінг — це своєрідний комплекс інтерактивних процедур (рольові, ділові ігри, дискусії, «мозковий штурм», психотехнічні і релаксаційні вправи, навчальні завдання та програвання ситуацій тощо), які набувають змісту за умови майстерного поєднання і проведення.

Проблема ефективності є основною для застосування будь-якого з методів у будь-якій із сфер діяльності. У своїй загальній формі ефективність як соціальне явище відображає співвідношення між людською діяльністю та її наслідками. Із таким об'єктивним змістом ефективність є оціночною категорією [2, с. 93].

Про ефективність тренінгу свідчать його переваги перед іншими формами організації навчання, а саме:

- Тренінгове навчання максимально наближене до реальної практичної діяльності, тренінг є імітаційним методом.
- Тренінг є інтерактивним методом, при якому учасники виступають у тих чи інших ролях і діють відповідно до статусу своєї ролі.
- Тренінг є груповим методом, спрацьовує механізм групової динаміки, на відміну від індивідуального навчання, учасники набувають досвіду розробки та виконання колективних рішень.
- Під час тренінгу спеціальними засобами створюється певний емоційний та інтелектуально-пізнавальний настрій, що надає можливість істотно активізувати і інтенсифікувати процеси засвоєння інформації [3].

У процесі навчання офісного працівника, головною задачею будь-якого тренінгу є активізація процесу розвитку і саморозвитку людини в тому чи іншому напрямку, а також задіяти перевірені, працюючі способи отримання персонального досвіду та його переосмислення.

Ефективність тренінгу для працівників офісу визначається й тим, що він дає можливість організаційної адаптації, професійної та соціально-психологічної адаптації.

Організаційна адаптація нового працівника передбачає те, що він починає бачити, розуміти систему внутрішніх робочих взаємозв'язків підприємства. Іншими словами, офісний працівник освоює внутрішні механізми діяльності та управління організацією. При цьому тренінг дозволяє оволодіти: 1) знаннями про місію компанії та її цінності; 2) перспективні плани розвитку; 3) правила внутрішнього трудового

розпорядку; 4) корпоративний кодекс поведінки; 5) положення про підрозділи; 6) положення про оплату праці і преміювання; 7) положення про атестацію; 8) стандарти якісного обслуговування клієнтів; 9) інформаційно-рекламні матеріали; 10) прейскуранти, прайс-листи; 11) посадові інструкції; 12) систему планування і звітності, форми планів і звітів; 13) інші регламенти та стандарти.

Професійна адаптація включає активізацію наявних у працівника спеціалізованих знань та професійних умінь, а також їх удосконалення до рівня, необхідного для ефективного виконання конкретної діяльності. Те, що стосується безпосередньо роботи секретаря, діловода чи офіс-менеджера, то тренінг полегшить новому працівнику професійну адаптацію. Мова йде про систему створення документів та документообігу. Тренінг допоможе вивчити місце розташування документів, необхідних для діяльності. Крім того, у різних компаніях діловодство, планування і звітність ведуться по-різному: прийняті різні форми, встановлена неоднакова періодичність заповнення, відрізняються процедури узгодження та затвердження. Крім того, в багатьох компаній прийняті власні стандарти оформлення документів: фірмовий шрифт, розмір шрифтів, відступи і абзаци, оформлення заголовків, розташування на сторінці, оформлення таблиць тощо.

Аспект соціально-психологічної адаптації найбільш цікавий не лише самому новому працівнику, але і його оточенню. Соціально-психологічна адаптація передбачає вживання нового офісного працівника у своєрідну корпоративну культуру даного підприємства. Тому, перед тренінгом постає завдання: 1) ознайомити з формальними і неформальними правилами і традиціями, нормами поведінки тощо; 2) вплив на свідомість працівника з метою цілеспрямованого залучення до корпоративної культури; 3) адаптація до «настроїв» керівництва та працівників підприємства; 4) ефективна організація психологічного клімату офісу та спільного корпоративного відпочинку; 5) оволодіння навичками міжособистісної взаємодії, толерантності та емпатії [4].

Отже, реалізуючи основні аспекти тренінгу офісного працівника зможемо ефективно формувати необхідні знання, практичні навички та необхідні уміння офісного персоналу. Крім того, тренінг — це форма навчання, що створює позитивну емоційну атмосферу і задовольняє очікування, посилює рівень концентрації офісного працівника на проблемі та показує шляхи її вирішення ще в ході тренінгового заняття.

Список використаної літератури

1. Макшанов С. И. *Психогимнастика в тренинге [Электронный ресурс]* / С. И. Макшанов, Н. Ю. Хрящева. — Санкт-Петербург, 1993. — Режим доступа:

http://www.psychologos.ru/articles/view/psihologicheskiy_trening (дата обращения: 28.01.16). — Загл. с экрана.

2. Соціологія права : підручник / М. І. Панов, Н. П. Осипова, Л. М. Герасіна [та ін.] ; ред. Н. П. Осипова. — Київ : Концерн «Видавн. дім «Ін Юре», 2003. — 276 с.

3. Бордюк В. М. Навчально-психологічний тренінг як форма організації навчання управлінських кадрів / В. М. Бордюк // *Актуальні проблеми практичної психології*. — Херсон : ХДУ, 2010. — С. 59—61.

4. Мерзлякова Е. Л. Тренінг-навігатор для работников офиса. Тренируйтесь с умом! / Е. Л. Мерзлякова, В. Э. Петухов. — Санкт-Петербург : Речь, 2007. — 228 с.

УДК 371.3

М. Г. Ватковська

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА В СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ

Швидкі темпи життя, постійне вдосконалення інформаційних технологій диктують сучасній людині свої правила гри на полі соціальної дійсності. Все поширенішим стає спілкування у віртуальному просторі, електронні платформи за інтересами та інші технічні нововведення, без яких складно уявити життя сучасної людини. Серед великого сегмента новітніх інформаційних технологій своє місце займає феномен дистанційної освіти. «Освіта стає інструментом взаємопроникнення не тільки знань та технологій, але й капіталу, інструментом боротьби за ринок, розв'язання геополітичних завдань. При цьому, дистанційні засоби навчання, що базуються на сучасних технологічних досягненнях, будуть відігравати основну роль» [1]. Так, саме дистанційній освіті, пророкують в реаліях нашого життя одну з провідних ролей. Українське законодавство визначає дистанційне навчання як: «індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [2]. Отже, у дистанційному процесі навчання, змінюється сама звична форма отримання знань. «Дистанційне навчання — базується на принципах відкритого навчання, широко використовує комп'ютерні навчальні програми різного призначення та сучасні телекомунікації з метою доставки навчального матеріалу та спілкування, у тому числі, в реальному часі» [1].

Дистанційна освіта, хоча і віддаляє вчителя та учня один від одного у фізичному аспекті, але разом з тим, може персоналізувати сам процес навчання за схемою: один

ЗМІСТ

<i>ПЕРЕДНЄ СЛОВО</i>	3
<i>СЕКЦІЯ 1 ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ФАКТОР ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРОЦЕСІВ ДІЯЛЬНОСТІ ІНФОРМАЦІЙНИХ УСТАНОВ</i>	5
Бабенко Ж. В. Трансформація процесів інформаційної діяльності у сучасному інформаційно-комунікаційному середовищі	6
Бережна К. С. Організаційна структура публічних бібліотек України в умовах інформатизації.....	9
Біловус Г. Г. Краєзнавчий довідково-бібліографічний апарат: традиції та інновації (за матеріалами фахової періодики 2000—2014 рр.)	11
Мар'їна О. Ю. Віртуалізація інформаційних продуктів бібліотек.....	14
Моторна Н. І. Просування інформаційних продуктів та послуг у сучасному інформаційно-комунікаційному просторі.....	16
Николишин С. М. Масова робота бібліотеки у сучасному інформаційно-комунікаційному середовищі	21
Пасічник Л. П. Бібліографічний облік і пошук промислових каталогів	23
Пересунько С. С. Бібліотека як складова інформаційно-комунікаційного простору	25
Промська О. Л. Електронні біографічні ресурси Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки	27
Степко О. М. Використання інформаційних технологій бібліотекою ООН імені Дага Хаммаршельда	29
Трачук Л. Ф. Користувачі як співтворці електронних бібліотек: зарубіжний досвід.....	32
Шитикова Т. Н., Матвеева Е. В., Юнаковская В. В. Университетская библиотека: новый этап в информационном обслуживании пользователей	33
<i>СЕКЦІЯ 2 РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ БІБЛІОТЕК В УМОВАХ ВЕБ-СЕРЕДОВИЩА</i>	37
Костенко М. С. Сайти обласних універсальних наукових бібліотек Західного регіону України в системі засобів інформаційного забезпечення культури і мистецтва	38
Нефедов К. Ю. Електронні бази даних античних текстів як інформаційний ресурс	40
Польова Т. В. Автоматизовані технології отримання наукової інформації	42
Постельжук О. М. Веб-сайт Дубенської центральної районної бібліотеки у віртуальному інформаційному просторі	44
Рибачук Н. В. Шляхи використання інформаційних ресурсів Волинської державної обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Олени Пчілки в умовах розвитку веб-середовища.....	46
Смолій С. І. Інтернет-технології як чинник трансформації процесів інформаційної роботи.....	48
Соколовська Т. Б. Трансформаційні процеси в інформаційному середовищі бібліотеки	52
Чорний В. І. Шляхи підвищення ефективності використання інформаційних ресурсів бібліотечних установ в умовах розвитку веб-середовища	54
Шилюк О. І. Вплив веб-середовища на розвиток інформаційного потенціалу бібліотеки	56

Яцечко-Блаженко Т. В. Польські інформаційні ресурси з пошуку генеалогічної інформації.....	58
СЕКЦІЯ 3 УПРАВЛІННЯ ДОКУМЕНТАЦІЄЮ У СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ.....	
Бричник Ю. В., Шпортько О. В. Автоматизація постановки на контроль періодично виконуваних документів.....	62
Литвинська С. В., Білоус Ю. В. Функціонування автоматизованої системи діловодства Верховного Суду України	64
Прігунов О. В., Щєбиров Н. В. Зберігання документів у сучасному інформаційно-комунікаційному просторі.....	66
Щербіна О. С., Гаврилюк Л. Б. Автоматизація управління документованою інформацією.....	68
Щербіна О. С., Поліщук Н. Л. Вплив інформаційних ресурсів на забезпечення розвитку і безпеки підприємства.....	70
СЕКЦІЯ 4 ФАХОВА ПІДГОТОВКА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТА БІБЛІОТЕЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ЗМІН ІНФОРМАЦІЙНОЇ СФЕРИ СУСПІЛЬСТВА	
Артюхова Л. В. Інноваційна діяльність у сучасних освітніх закладах культури: досвід, проблеми, перспективи	74
Артюхова Л. В. Реформування фахової підготовки інформаційних та бібліотечних працівників в умовах змін інформаційної сфери суспільства (з досвіду роботи викладачів циклової комісії бібліотечних дисциплін та діловодства Тульчинського училища культури).....	77
Бордюк В. М. Ефективність тренінгу офісного працівника.....	79
Ватковська М. Г. Дистанційна освіта в сучасному інформаційному просторі.....	83
Гадомська О. П. Інформаційні технології як засоби удосконалення підготовки фахівців документно-інформаційної сфери	85
Глазунова Л. В. Дистанційний курс «електронна бібліографія»: можливості професійного розвитку бібліотекарів-бібліографів України.....	87
Грабар Н. Г. Формування творчого потенціалу бібліотечних фахівців у інформаційно-комунікаційну добу	89
Демчина Л. І. Світовий досвід документологічної підготовки як компоненти бібліотечно-інформаційної освіти.....	92
Дербеньова Л. В. Документна лінгвістика у документно-інформаційній комунікації.....	95
Дікунова О. А. Інформаційно-технологічна підготовка у системі професійного розвитку фахівців бібліотеки вищого навчального закладу	97
Жук В. М. Роль дисципліни «паблік рілейшнз і бібліотека» в підготовці бібліотечних фахівців у Рівненському державному гуманітарному університеті	99
Зацерківна М. О. Маркетинговий консалтинг: сутність та загальна характеристика	101
Зозуля С. М. Формування професійних компетентностей бібліотечних працівників у контексті модернізації науково-інформаційної діяльності книгозбірень	103
Карнаух І. А. Бібліотечні працівники на дистанційних курсах Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» «куратор змісту».....	106
Karpenko O. O. Libraries as learning organizations for improving the effectiveness of the library management.....	109

Кондратюк М. М. Підвищення інформаційно-технологічної компетенції викладача дисциплін документно-комунікаційного циклу.....	111
Кухаренко А. Л. Бібліотека вищого навчального закладу — генератор світоглядних цінностей студентської молоді	113
Матвійчук О. Є. Підготовка та підвищення кваліфікації фахівців бібліотечної сфери в Київському університеті імені Бориса Грінченка	115
Мельник С. М. Этическая составляющая профессиональной деятельности современного специалиста-документоведа.....	117
Мірошниченко А. А. Особливості віддаленого доступу до знань.....	120
Парафійник Н. І. Інформаційно-аналітичні практики як складова фахової підготовки інформаційних та бібліотечних спеціалістів	122
Польова Т. В. Сучасні принципи формування інформаційного забезпечення наукових досліджень	124
Попчук О. В. Поєднання теоретичного та практичного аспектів у формуванні професійної культури майбутніх документознавців	126
Попчук Н. М. Електронна база даних щодо якості освіти у вищому навчальному закладі	128
Сілкова Г. В. Інформаційна, бібліотечна та архівна справа: нова спеціальність чи модифікація існуючих професійних компетенцій?	130
Соляник А. А. Зміст інваріантної частини освітньо-професійної програми підготовки бакалавра та магістра зі спеціальності 029 «інформаційна, бібліотечна та архівна справа»	133
Татакі О. О. Комп'ютерно-орієнтоване навчальне середовище як засіб модернізації вищої освіти	136
Ткаченко О. О. Основні складові категорії позиціонування.....	138
Томчик В. О. Інформаційні технології як засоби удосконалення підготовки фахівців документно-інформаційної сфери.....	140
Черніговець Т. І. Інтерактивні методи — важливий чинник оптимізації професійної підготовки офісних працівників у вищому навчальному закладі	143
Якубовська М. Г. Ефективні засоби навчання риторики (з досвіду викладання дисципліни майбутнім фахівцям із документознавства та інформаційної діяльності).....	145
СЕКЦІЯ 5 СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАЦІЙНІ АСПЕКТИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	148
Анісімова О. М., Сумарук Н. Ю. Розбудова електронної взаємодії для ефективного функціонування органів місцевого самоврядування	149
Бережняк О. В. Видання зарубіжної художньої літератури в Україні у 2001—2010 рр. (за результатами бібліометричного аналізу)	151
Бурківська Л. Ю., Григораш С. М. Соціальна проблематика регіональної преси	153
Бучковська О. Ю. Культурна комунікація як компонент культурного розвитку людини	156
Волинець В. О. Мультимедіа як феномен культури.....	158
Карпюк Д. В. Визначення поняття «електронний документ»: український досвід.....	160
Крет О. В. Особливості інформаційно-комунікаційної співпраці державних структур України з громадськістю щодо забезпечення процесу впровадження транспарентності державної влади	162

Крет Р. М. Інтернет як засіб масової комунікації	164
Кукушкін О. М. Аналіз стану рекламно-комунікаційного ринку України у 2013—2015 роках та перспективи його розвитку в 2016 році	166
Мельник С. П. Про особливості міфологічного маніпулювання в агітаційно-пропагандистській діяльності (на прикладі використання міфообразів).....	169
М'якота А. Р. Віртуальний тур як інноваційний метод презентаційної діяльності вищого навчального закладу.....	172
Петренко О. В. Статистика друку дитячої книги в Україні у другій половині XIX — на початку XX ст.....	174
Рабчун І. В., Рабчун О. С., Товт І. С. Організація інформаційних систем у віртуальному середовищі	180
Трач Ю. В. Дослідження молодіжних субкультур як один із пріоритетних напрямів у культурології.....	181
Швецова-Водка Г. М. Дискусійні питання визначення функцій документа.....	183
Шлапак І. М. Науково-технічний переклад як різновид міжкультурної комунікації.....	185
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	188

Наукове видання

**ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ДОКУМЕНТАЛЬНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ
СИСТЕМ У СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОМУ
СЕРЕДОВИЩІ**

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції

(м. Рівне, 10 лютого 2016 р.)

Редакційна колегія:

Г. В. Сілкова, Ж. В. Бабенко, М. С. Костенко, Р. М. Крет

Загальна редакція М. С. Костенко

Науковий консультант Г. М. Швецова-Водка

Відповідальна за випуск: Г. В. Сілкова

Підписано до друку 22.03.16

Формат 60x84/16

Умов. др. арк. 10,7. Тираж 100 прим.

Редакційно-видавничий відділ

Рівненського державного гуманітарного університету

33028, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12